УДК 347.441.13
Литвиненко М.С.
студ. гр. Ю-114м НУ «Запорізька політехніка»

РОЛЬ ДОГОВОРУ В РЕГУЛЮВАННІ СУЧАСНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Договір є одним із ключових правових інструментів, що забезпечує регулювання суспільних відносин у різних сферах життя. Він відіграє важливу роль у встановленні та закріпленні прав та обов'язків сторін, забезпечує правову визначеність і захист інтересів учасників. У сучасному суспільстві договори використовуються не лише у приватноправових відносинах, а й у сфері публічного права, регулюючи взаємодію між державою, юридичними та фізичними особами. В умовах глобалізації та розвитку цифрових технологій договір набуває нових форм та значення, забезпечуючи стабільність правовідносин та їх гнучкість.

Договір – це добровільна угода між двома або більше сторонами, спрямована на встановлення, зміну або припинення прав та обов'язків. Він є основним інструментом регулювання правовідносин у багатьох галузях права, зокрема в цивільному, господарському, трудовому та міжнародному праві. Сутність договору полягає у досягненні домовленості між сторонами щодо певних умов та їх обов'язковості для виконання. Основними ознаками договору є взаємна згода сторін, юридична обов'язковість та визначеність умов. Взаємна згода сторін означає, що договір укладається на підставі вільного волевиявлення учасників. Юридична обов'язковість передбачає, що сторони мають виконувати умови договору відповідно до закону. Визначеність умов означає, що договір має містити чіткі положення щодо прав і обов'язків сторін. Договір виконує низку важливих функцій у регулюванні сучасних правовідносин. Регулятивна функція визначає та встановлює порядок взаємовідносин між сторонами, фіксує їх права та обов'язки. Завдяки цій функції сторони отримують чітку правову рамку, в межах якої вони здійснюють свою діяльність. Захисна функція забезпечує правовий захист інтересів сторін у разі порушення договору або виникнення спорів. У разі невиконання або неналежного виконання умов договору сторони можуть звернутися до суду або іншого компетентного органу для захисту своїх прав. Інформаційна функція надає сторонам чітку інформацію про умови співпраці та можливі наслідки їх порушення. Це сприяє прозорості правовідносин та знижує ризики неправомірної поведінки.

У сучасному правовому середовищі договір відіграє визначальну роль у регулюванні різноманітних правовідносин. У комерційних відносинах договори є основою діяльності підприємств та організацій, визначаючи умови поставки товарів, надання послуг, виконання робіт тощо. Вони сприяють забезпеченню правової визначеності та захисту інтересів учасників ринкових відносин. У трудових відносинах трудові договори встановлюють права та обов'язки

працівника та роботодавця, регулюють питання зайнятості, оплати праці та соціального захисту. Це забезпечує стабільність трудових відносин та гарантії прав працівників. У сфері міжнародного права міжнародні договори регулюють відносини між державами, організаціями та фізичними особами у сфері торгівлі, прав людини, екології тощо. Вони сприяють встановленню єдиних стандартів та норм у різних країнах. З розвитком технологій з'явилися електронні договори, які є юридично значущими та регулюють відносини у віртуальному просторі. Це дозволяє укладати угоди швидко та ефективно, зменшуючи бюрократичні перешкоди.

Сучасна договірна практика стикається з низкою викликів, серед яких диджиталізація – необхідність адаптації правових норм до електронних договорів та смарт-контрактів. Використання цифрових технологій вимагає нових підходів до визначення юридичної сили та способів виконання договорів. Глобалізація – розвиток міжнародних договорів та необхідність гармонізації правових систем різних країн. Це вимагає координації між державами та створення єдиних правових стандартів. Захист прав споживачів – удосконалення договірних механізмів для забезпечення справедливості та прозорості умов. Важливо забезпечити баланс між інтересами споживачів та бізнесу. Гнучкість договорів – забезпечення можливості швидкої зміни умов у разі зміни обставин. Сучасні реалії вимагають розробки механізмів, які дозволяють сторонам адаптувати свої відносини до нових умов без порушення правової визначеності.

Договір є невід'ємною частиною сучасного правового регулювання, забезпечуючи чіткість, стабільність та захист інтересів сторін. Його функції виходять далеко за межі традиційного правового регулювання, охоплюючи нові сфери діяльності та відповідаючи на сучасні виклики. Подальший розвиток договірного права має відповідати динаміці суспільних відносин, забезпечуючи баланс інтересів та правову визначеність у швидкозмінному світі. Таким чином, договір є основою правопорядку, який регулює відносини між сторонами, забезпечує захист їх прав та сприяє розвитку правової культури у суспільстві.